

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

до проєкту Закону України “Про внесення змін до пункту 9 статті 9 Закону України “Про соціальний і правовий захист військовослужбовців та членів їх сімей” щодо збереження додаткової грошової винагороди за військовослужбовцями, що перебувають у відпустці для лікування після поранення (контузії, травми або каліцтва)”

1. Обґрунтування необхідності прийняття законопроекту

Необхідність удосконалення механізмів соціального захисту військовослужбовців, які отримали поранення під час захисту Батьківщини, обумовлена як характером сучасної збройної агресії, так і потребою в забезпеченні принципу соціальної справедливості. На сьогодні чинне законодавство та підзаконні акти створюють ситуацію, за якої значна частина поранених захисників залишається без належної фінансової підтримки в період реабілітації.

По-перше, згідно з Постановою КМУ від 28 лютого 2022 р. №168 та Наказом МОУ №260 «Про затвердження Порядку виплати грошового забезпечення військовослужбовцям Збройних Сил України та деяким іншим особам», виплата додаткової винагороди у розмірі 100 000 гривень під час відпустки для лікування передбачена виключно у разі отримання важкого поранення за висновком військово-лікарської комісії (ВЛК). Проте чинна динаміка бойових дій, зокрема масове застосування FPV-дронів та артилерії, призводить до великої кількості осколкових поранень. Такі поранення часто класифікуються ВЛК як «легкі» або «середні», якщо не зачеплені життєво важливі органи чи кістки, однак вони все одно потребують складних хірургічних втручань із видалення уламків та тривалого періоду відновлення.

По-друге, виникає правова та соціальна колізія, оскільки військовослужбовець, який переніс операцію та якому офіційно надано відпустку для лікування тривалістю 30 діб і більше, фактично позбавляється додаткової винагороди лише через формальний критерій «ступеня тяжкості». Це створює необґрунтовану дискримінацію між бійцями, які однаково ризикували життям та отримали ушкодження під час виконання бойових завдань, але мають різну медичну класифікацію травм.

По-третє, відсутність виплат у період реабілітації після «нетяжких» поранень негативно впливає на морально-психологічний стан особового складу та фінансову спроможність військовослужбовців забезпечити собі належне відновлення, що є критично важливим для їхнього подальшого повернення до строю.

2. Мета і завдання законопроекту

Метою законопроекту є зміцнення соціального захисту військовослужбовців та забезпечення принципу справедливості при призначенні грошової допомоги особам, які отримали ушкодження під час захисту Батьківщини, шляхом:

- скасування обмежувального критерію «тяжкості» поранення як обов'язкової умови для виплати додаткової винагороди у розмірі 100 000 гривень на час перебування військовослужбовця у відпустці для лікування після поранення (контузії, травми або каліцтва);
- забезпечення гарантованої фінансової підтримки для всіх категорій поранених військовослужбовців (незалежно від формальної класифікації ступеня тяжкості травми ВЛК), які за медичними показниками потребують відпустки для відновлення здоров'я та реабілітації;
- усунення порушення принципу соціальної справедливості та рівності прав військовослужбовців, які отримали поранення, що потребували хірургічного втручання та тривалої реабілітації, але не потрапили під критерій «тяжких».

3. Загальна характеристика та основні положення законопроекту

Законопроектом пропонується внести зміни до Закону України «Про соціальний і правовий захист військовослужбовців та членів їх сімей»

Зокрема, пункт дев'ятий зазначеної статті пропонується доповнити новим абзацом, який встановлює, що за військовослужбовцями, які перебувають у відпустці для лікування після поранення (контузії, травми або каліцтва), пов'язаного із захистом Батьківщини, зберігається виплата додаткової грошової винагороди у розмірі до 100 000 гривень. Розрахунок виплати здійснюється пропорційно до часу перебування у такій відпустці (тобто за кожен день перебування «на лікарняному»), а її нарахування гарантується незалежно від встановленого ступеня тяжкості отриманого поранення (контузії, травми або каліцтва).

4. Стан нормативно-правової бази у даній сфері правового регулювання

Суспільні відносини у сфері соціального і правового захисту військовослужбовців та забезпечення їхньої матеріальної підтримки під час дії воєнного стану регулюються, зокрема: Конституцією України, Законом України «Про соціальний і правовий захист військовослужбовців та членів їх сімей», Постановою Кабінету Міністрів України від 28 лютого 2022 р. № 168 «Питання деяких виплат військовослужбовцям, особам рядового і начальницького складу, поліцейським та їх сім'ям під час дії воєнного стану», Наказом Міністерства оборони України від 07 червня 2018 р. № 260 «Про затвердження Порядку

виплати грошового забезпечення військовослужбовцям Збройних Сил України та деяким іншим особам».

Прийняття законопроекту сприятиме гармонізації положень зазначених нормативно-правових актів та усуненню виявлених прогалин, пов'язаних із дискримінаційним підходом до виплати додаткової винагороди. Зокрема, проєкт спрямований на приведення підзаконних актів у відповідність до принципу рівності прав захисників, усуваючи штучний бар'єр у вигляді критерію «тяжкості» поранення для отримання виплат під час відпустки для лікування та реабілітації.

5. Фінансово-економічне обґрунтування

Реалізація запропонованої законодавчої ініціативи буде здійснена в межах поточних видатків Державного бюджету України, зокрема за бюджетною програмою 2101020 «Забезпечення діяльності Збройних Сил України, підготовка кадрів і військ, медичне забезпечення особового складу, ветеранів військової служби та членів їхніх сімей, ветеранів війни».

6. Очікувані правові та соціальні наслідки прийняття законопроекту

Прийняття та реалізація законопроекту матиме такі основні наслідки:

посилення соціального захисту та матеріальної стабільності родин військовослужбовців, зокрема через зняття фінансового тягаря щодо самостійного оплачення лікувальних заходів;

відновлення соціальної справедливості шляхом запровадження єдиного підходу до нарахування додаткової винагороди всім військовослужбовцям, які отримали поранення під час захисту Батьківщини;

прискорення темпів відновлення боєздатності особового складу завдяки забезпеченню належних умов для реабілітації, що сприятиме швидшому поверненню досвідчених кадрів до виконання службових обов'язків;

збереження кадрового потенціалу та професійного ядра Збройних Сил України, що дозволить мінімізувати державні витрати на мобілізацію та підготовку нових спеціалістів за рахунок швидшого відновлення і повернення поранених у стрій;

підвищення рівня морально-психологічного стану військовослужбовців та зміцнення довіри до держави як гаранта стабільних соціальних гарантій для захисників України.

Народні депутати України

ЄАС ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ
Підписувач: Разумков Дмитро Олександрович
Сертифікат: 3FAA9288358EC00304000000978D2E007FE0DC00
Дійсний до: 18.12.2026 0:00:00

Апарат Верховної Ради України
1д9/1-2026/21746 від 02.02.2026

2140301